

Mahantähystys, gastroskopia

Mahantähystyksellä tutkitaan ruokatorven, mahalaukun ja ohutsuolen sairauksia. Tutkimus tehdään taipuisalla tähystimellä, joka viedään suun kautta mahaan ja edelleen ohutsuolen alkuosaan. Tutkimus kestää yleensä vain muutamia minuutteja. Sen yhteydessä otetaan useimmiten pieniä näytteitä, joka ei aiheuta kipua.

Voit halutessasi tutustua tarkemmin tutkimukseen katsomalla Terveyskylä.fi –sivun videon: <https://www.terveyskyla.fi/vatsatalo/tutkimukset/gastroskopia>

Lääkitys

Mikäli käytössäsi on veren hyytymistä heikentävää lääkitys, kuten asetosalisyylivalmiste (**Primaspan, Asperin, Disperin**), muu verihiiutaleiden estäjä (**Plavix, Clopidogrel, Brilique, Efient**), varfariini (**Marevan**), suora hyytymistekijän estäjä (**Eliquis, Lixiana, Pradaxa, Xarelto**), hepariinivalmiste (**Klexane, Fragmin, Innohep**), tulehduskipulääke (esim. **Burana, Ketorin**) tai luontaistuotevalmiste (**omega-3-rasvahappo, kalaöljyvalmiste**), lue [liite 1](#) (ohjeen lopussa).

Mikäli sinulla on sokeritauti ja käytät diabeteslääkkeitä, lue [liite 2](#) (ohjeen lopussa).

Valmistelu

Sinun tulee olla syömättä vähintään 6 tuntia ennen tutkimusta. Vettä voi juoda vielä 2 tuntia ennen tutkimusta. Lääkkeet voi ottaa normaalisti pienen vesimäärän kanssa, mikäli tutkimusajankohta on yli 2 tuntia lääkkeenottoajan jälkeen.

Mahantähystyksessä useimmiten koetaan ikävimmäksi tähystimen nielussa aiheuttama yököttävä tunne, jota tarvittaessa voidaan helpottaa nielun puudutuksella. Rauhoittava lääkitys ei auta tähän. On luonnollista jännittää tutkimusta. Emme tavallisesti suosittele rauhoittavan lääkityksen käyttöä toimenpiteessä, koska tästä on yleensä enemmän haittaa kuin hyötyä.

Mikäli sinulla on perusteltu syy (esim. paniikkihäiriö, stressitilanteessa ilmaantunut rauhoittavien lääkkeiden tarve tai poikkeava psyykinen reaktio) rauhoittavaan lääkitykseen ennen tutkimusta, tule osastolle 45-60 minuuttia ennen sovittua aikaa ja kerro siitä ilmoittautumisen yhteydessä, niin henkilökunta arvioi tilanteesi. Huomioi että jos lääkitystä käytetään, sinulla tulee olla saattaja mukana ja autolla ajaminen on sinä päivänä kielletty.

Jälkihoito

Tähystyksen jälkeen saat syödä ja juoda normaalisti sekä ottaa muut kuin veren hyytymiseen vaikuttavat lääkkeet tavalliseen tapaan. Jos käytetään nielupuudutusta, niin tällöin täytyy odottaa puoli tuntia.

Tutkimus ei yleensä edellytä muun kuin yleisen kulkuneuvon käyttöä. Jos sinulla on tutkimuksesta kysyttävää, voit soittaa tähystyksikköön arkisin klo 8.30-11.00, puh. 020-7806399.

LIITE 1

Mahalaukun tähystys (gastroskopia) ja veren hyytymistä heikentävä lääkitys.

Varfariini-lääkitystä (**Marevan**) ei tarvitse keskeyttää, mutta suosittelemme sinua ottamaan yhteyttä hoitavaan yksikköosi INR-tason tarkistamiseksi. INR-arvo tulisi tarkistaa noin viikko ennen tutkimusta ja tutkimuspäivän aamuna tai tutkimusta edeltävänä päivänä. INR-arvo pyritään pitämään hoitotasolla (yleensä 2-3), jolloin voidaan ottaa limakalvolta näytteitä.

Jos käytössäsi on suora hyytymistekijän estäjä (**Eliquis, Lixiana, Pradaxa, Xarelto**), lääkettä ei saa käyttää tutkimuspäivänä. Jos sinulle on tehty viimeisen 12 kk aikana sepelvaltimoiden pallolaajennus ja stentti, niin lääkitystä ei saa tauottaa ilman lupaa ja sinun tulee olla yhteydessä omaan terveyskeskukseen tai muuhun lähettäneeseen yksikköön.

KLEXANE, FRAGMIN, INNOHEP ei tutkimuspäivän aamuna.

Voit jatkaa tavalliseen tapaan verenhiyttymistä estävää asetosalisyylisäilylihapponvalmistetta (**Primaspan, Asperin, Disperin**) ja muita verihiutaleiden estäjiä (**Plavix, Clopidogrel, Brilique, Efient**).

Tulehduskipulääkkeitä (esim. **Burana, Ketorin**) ei suositella käytettäväksi tähystyspäivänä.

Verenvuototaipumusta lisääviä luontaistuotteita kuten **omega-3-rasvahappoa tai kalaöljyvalmistetta** ei tule käyttää ainakaan viikkoon ennen tutkimusta.

Jos sinulla on käytössä jokin muu yllä mainitsemaaton veren hyytymistä estävä lääke tai useampia verenhiyttymistä estäviä lääkkeitä, suosittelemme sinua ottamaan yhteyttä hoitavaan / lähettävään lääkäriin kysyäksesi voidaanko joku näistä lääkkeistä tauottaa.

LIITE 2

Mahalaukun tähytys (gastroskopia) ja diabeteslääkkeet

Tablettihoitoinen diabetes

Toimenpidepäivänä tulee jättää tauolle sulfonyyliurealääkkeet (**Amaryl, Glimperid, Glibenclamid, Glibenhexal**) sekä aterian yhteydessä otettavat lääkkeet kuten glinidit (**Novonorm, Repaglinid ja Repaglinide**) ja akarboosi (**Glucobay**).

Muut diabeteslääketabletit voi ottaa normaalisti huomioiden paasto-ohjeet.

Insuliinihoitoinen diabetes

Ylipitkävaikutteiset insuliinit (esim. **Lantus, Levemir, Toujeo, Tresiba**) voi ottaa normaaliin tapaan.

Pitkävaikutteisista insuliineista (**Protaphan, Humulin**) otetaan 70 % normaaliannoksesta tähytyspäivänä. Jos käytössäsi on sekoiteinsuliini (**Humalog Mix, Novomix**), annos on 60 % normaaliannoksesta.

Paaston aikana ei luonnollisesti käytetä ateriainsuliinia.

Arkielämässä tapahtuvaa normaalia pidemmän paaston aikana on tärkeä seurata tarkkaan verensokeritasapainoa esim. kahden tunnin välein. Mikäli verensokeritasapainosi on ollut huono, esim. sinulla on ollut toistuvasti hypoglykemioita, ketoasidoosia tai olet muuten huolissasi paaston aikana olevasta verensokeritasapainostasi, pyydetään sinua olemaan yhteydessä diabetestasi hoitavaan yksikköön esim. diabeteshoitajaan.